

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Ḥamishah ḥumshe Torah

‘im 3 targumim ... pe. Rashi, u-ferush Rashbam u-ferush Mikhlal yofi min
R. Shelomoh ben Melekh u-ferush Be’er reḥovot ‘al diḳduḳe Rashi ...
ve-Sefer ha-Ḥinukh me-Rabenu Aharon ha-Levi be-sof kol ḥeleḳ

Sefer Va-yiḳra

Shelomoh ben Yitṣḥaq

Frankfurt de-Oder, 544 [1783 oder 1784]

T

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9951

הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכלית
 יסירנה : יא והקטירו הכהן המזבחה לחם
 אשה ליהוה : פ יב ואסעו קרבנו
 והקריבו לפני יהוה : יג וסמך אתידו
 על ראשו ושחט אתו לפני אהל מועד
 וזרקו בני אהרן אתדמו על המזבח סביב :
 יד והקריב ממנו קרבנו אשה ליהוה
 את החלב המכסה את הקרב ואת כר-
 החלב אשר על הקרב : טו ואת שתי
 הכלית ואת החלב אשר עלהן אשר על-
 הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכלית
 יסירנה : טז והקטירם הכהן המזבחה
 לחם אשה לרית ניהח כל חלב ליהוה :
 יז חקת עולם לדורותיכם בכל מושבתיכם
 כל חלב וכל דם לא תאכלו : פ

ד חמישי
 א וידבר יהוה אל משה לאמר :
 ב דבר אל בני ישראל לאמר נפש כיר-
 תחטא בשגגה מכל מצות יהוה אשר לא
 תעשינה ועשה מאחת מהנה : ג אם
 הכהן המשיח יחטא לאשמת היגם והקריב
 על חטאתו אשר חטא פרו בן בקר חמים
 ליהוה לחטאת : ד והביא את הפר אל-
 פתח אהל מועד לפני יהוה וסמך אתידו
 על ראש הפר ושחט את הפר לפני יהוה :
 ה ולקח הכהן המשיח מדם הפר והביא
 אתו אל אהל מועד : ו וטבל הכהן את-
 אצבעו בדם והנה מן הדם שבע פעמים
 לפני יהוה את פני פרכת הקדש :

ונתן

דער כבדא על כוליתא יעדינה :
 יא ויסיקניה כהנא למדבחה לחים קורבנא
 קדם יי : יב ואס-מן בני עמא קורבניה
 ויקרביניה קדם יי : יג ויסמוך ית ידו
 על רישיה ויכוס יתיה קדם משכן זמנא
 ויזרקון בני אהרן ית דמיה על מדבחה
 סחור-סחור : יד ויקרב מניה קורבניה
 קורבנא קדם יי ית תרבא דחפי ית-ננא
 ונת כל תרבא דעל ננא : טו ונת תרתין
 מלגן וית תרבא די עליהון דעל גיססיה
 ונת חצרא דער כבדא על כוליתא יעדינה :
 טז ויסיקוניה כהנא למדבחה לחים
 קורבנא לאתקבלא ברענא כל תרבא קדם-
 יי : יז קים עלם לדריכוון בכל מושבתיכוון
 כל תרבא וכל דמא לא תיכלוון : א ופלייל
 יי עם משה למימר : ב מלייל עם בני
 ישראל למימר אינש ארייחוב בשלו מכל
 פיקודיא דיי דלא כשרין לאתעבדא ויעבד
 מחד מנהון : ג אם כהנא רבא יחוב
 לחובת עמא ויקריב על חובתיה דחב תור
 ברו תורי שלים קדם יי לחטאתא :
 ד וייתי ית תורא לתרע משכן זמנא
 לקדם יי ויסמוך ית ידו על ריש תורא
 ויכוס ית תורא קדם יי : ה ויסב כהנא
 רבא מדמא דתורא וייתי יתיה למשכן זמנא :
 ו ויטבול כהנא ית אצבעיה בדמא וידי
 מן דמא שבע זמנין קדם יי קדם פרוכתא
 דקודשא

ז ינתן הבהן מן-הדם על-קרנות מזבח קרת הסמים לפני יהוה אשר באהל מועד ואת כל-הדם הפך ישפך אל-יסוד מזבח העלה

דקודשא : ז ונתן כהנא מן-דמא על-קרנת מדבח קטורת בוסמיא קדם וידבמשכן זימנא ונתן כל דמא דתורא ושוד ליסודא דמדבחה

יונתן בן עוזיאל

ירושלמי

נת תרבה דעליהון דעל כפלי ונת וגו' : יא ויסקיניה כהנא וגו' : יב ואין מן בני וגו' : יג ויסקוד וגו' ויבוס זרייה טבחה קדם משכן זימנא וידרקון בני אהרן ונת אדמיה על מדבחה חוור חוור : יד ויקרב מגיה קרבנא קדם ונת פריסוקא דתרבה דחפי ית פריסא ונת כל תרבה דעל פריסא : טו ונת פרחין כולין ונת תרבה דעליהון דעל כפלי וגו' : טז ויסקינן וגו' כל תריב קדם : יז קיים עלם לדריבון בכל מזבניכון כל תריב וכל אדם לא תקלון על גבי מדבחה ויקריב לשמא דני : א ומליל יי וגו' : ב מליל עם בני ישראל למימר בר נש ארום ייחוב וגו' : ג אין כהנא בקא דמתרבי במשחא ייחוב במקרביה קרבן חובת עמא דלא פהילתיה ויקריב בגין אובתיה חור בר חורי שלים קדם : ד ויעור ית תורא לתרע משכן זימנא לקדם : ויסקוד יד וימני על ריש תורא ויבוס טבחה ית תורא קדם : ה ויבס כהנא בקא דמתרבי במשחא כדמא דתורא ונתגשל למשכן זימנא : ו וישמש כהנא ית אצבעיה באדמא ויעור קו אדמא שבע זימניו קדם : ז קבל פריגרא דקודשא : ז ונתן כהנא מן אדמא על קרנת מדבחה בוסמיא

רשי

למעלה מן הכליות היוצות : (יא) לחם אשה לה' - לחמו של אש לשם נבזה : לחם - לשון מאכל וכן (ירמיה יא) נשחית עץ כלתיו - (דניאל ה) עבד לחם רב - (קהלתי) לשחוק עושים לחם : חקת עולם - יפה מפורש בת"כ כל הפסוק : (ב) מבל מצותה - פירושו רכות ימיאין חטאת בזה חלא על דבר שדונו לאו זכרת ושגגות חטאת (בריתות כ"ג) : מאחת מהנה - ומקנת אחת מהן כגון הכותב בשבת שס משמעו ית ונמור דין ודניאל : (ג) אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם - (ת"כ) וידרשו ימי תייבאל כהנא דכר עם שגגת מעשה כו' לאשמת העם וכעלם דכר מעיני הקהל ועשו ופשוטו לפי הגדה כשכח גדול חוטא אשמת העם היא זה שהן חלוקין בו לכפר עליהם ולהתפלל בעדם וכעשה וקולקל : פר - (ת"כ) יכול זקן תלמוד לוור כן חי כן יכול קטן תלמוד לוור פר הא כיצד זה פר כן ג' : (ה) אל אהר מועד - למזכן וכתיב עולמים להיכל : (ו) את פני פרכת הקדש - (ת"כ) כנגד מקום קדושתה מכוון כנגד כין הכדים לא היו כוונעים דמים כפרכת ואם נגעו נגעו (ת"כ) : (ז) ואת כל-דם - שירי הדם

דשבים

אותו : (יז) ככל מושבותיכם - כל חלב וכל דם לא תאכלו - חסיו ככל מושבותיכם שחלבין חולין ואין שם קרבן וחלב ודם למוזבח : (כ) אשר לא תעשינה - ככל חייבי כריתות שהם בלא תעשה פירושו חכמים בכריתות ובהריות חזן ומפסח ויחלה שהם עולות עשה : מאחת ויכה - פירושו חכמים חקת של אחת מהנה כגון שם ומשמעון : (ג) לאשמת היום - חכמים דרשו הרי משיח כליסור בהריות - אך לפי הפשט משמע לפי שבהנים נאמר חשפט ליעקב ותורה לישראל וכל שכו כהן גדול שהוא מומחה לריבם - (ג) אם הכהן המשיח יחטא בהריות וגם להטות את העם עמו - והקריב על סחלתו וגו' (כס"ק) ויגיד ד"ה לאשמתו ד"ה אם הד"ה - וד"ה אל שייך לפסוק י"ב) אל זמן הדשן דכמיב כנו את אהרן והוניה את הדשן אל מוחן למחנה : (ו) את פני פרכת לפי הפשט - את פני פרכת הקדש - פרכת המזביל כין הקדש וכן קדשי הקדשים (ומה הפרט) (ס"א ומדעי') שם פרכת הקדש משמע שיכיו הכוהלת כנגד החלעות הפרכת מכוון

מכלל יופי

לנכה : (העצה) - הוא קצה השררה ורכוריניו לשמו המלה הזאת מושרש יעץ שאמרו מקום שהכליות יועצות אל מעלה מן הכליות היה מסירה : (יא) (לחם אשה) : בא על הבשר לברו : (טז) (כל חלב) - מאומה זר"ל

אפילו אחד מהכל : (ג) (לאשמת העם) עיין בשרשו : (פר) - יקרא אפילו הזקן ובאמרו כן בקר ידמה שאינו גדול בשנים והקטן יקרא עגל וכן דרשו רז"ל לפר יכול זקן ה"ל כן א' ט

העלה אשר פתח אהל מועד : ה ואת
 כל הלב פר החטאת ירים ממנו את החלב
 המכסה על הקרב ואת כל החלב אשר על
 הקרב : ט ואת שתי הכליות ואת החלב
 אשר עליהן אשר על הכסלים ואת היחלת
 על הקבד על הכליות וסירנה : י באשר
 יורם משור זבח השלמים והקטירם הכהן
 על מזבח העלה : יא ואת עור הפר ואת
 כל בשרו על ראשו ועל כרעיו וקרבו
 פ ופרשו : יב והוציא את כל הפר אל
 מהוץ למחנה אל מקום טהור אל שפך
 הדשן ושרף אתו על גזעים באש על שפך
 הדשן ושרף : פ יג ואם כל עדת
 ש ישראל ישנו ונגעלם דבר מעיני הקהל ועשו
 אחת מכל מצות יהוה אשר לא תעשינה
 ואשמו : יד ונודעה החטאת אשר חטאו
 עליה והקריבו הקהל פר בן בקר לחטאת
 ז והביאו אתו לפני אהל מועד : טו וסמכו
 וקמי העדה את ידיהם על ראש הפר לפני
 יהוה ושחט את הפר לפני יהוה :
 טז והביא הכהן המשיח מדם הפר אל
 אהל מועד : יז וטבל הכהן אצבעו מן
 הדם והזה שבע פעמים לפני יהוה את פני
 הפרכת : יח ומן הדם ותן על קרנת
 המזבח אשר לפני יהוה אשר באהל מועד
 ואת כל הדם ישפך אל יסוד מזבח העלה
 אשר פתח אהל מועד : יט ואת כל
 חלבו ירים ממנו והקטיר המזבחה :
 ועשה

מצוה ק"ב

דמדבחה דעלתא דבחרע משכן זמנא :
 ח ונת כל תרב תורא דחטאתא ופריש
 מניה ונת תרבא דחפי על נוא ונת כל
 תרבא די עד נוא : ט ונת תרתיין קלון
 ונת תרבא די עליהון דעל גיססא ונת
 חצקא דעל כבדא על כוליתא ועדינה :
 י כמא דמתפרש מתור נכסת קודשיתא
 ונסיקוון כהנא על מדבחה דעלתא :
 יא ונת משך תורא ונת כל בקריה על
 רישיה ועל כרעיה ונניה ואובדיה :
 יב ויפיק ית כל תורא מבקרא למשריתא
 לאתר דכי לאתר בית מישד קיטמא ויוקד
 יתיה על אצניא באשתא על אחר בית
 מישד קיטמא ויתוקד : יג ואם כל כנשתא
 דישראל ושתלון ויהי מכסא פתקמא מעיני
 קהלא ונעבדון חד מכל פקודיא בני דלא
 כשרין לארבעבדא ויחובון : יד ותמידע
 חובתא דחבו עלה ויקרבון קהלא תור בר
 תורי לחטאתא וייתון יתיה לקדם משכן
 זמנא : טו ויסמכון סבי כנשתא ית
 ידיהון על ריש תורא קדם יי ויבוס ית
 תורא קדם יי : טז וייתי כהנא רבא מן
 דמא דתורא למשכן זמנא : יז ויטבור
 כהנא אצבעיה מן דמא וידי שבע זמנין
 קדם יי ית קדם פרוכתא : יח ומן דמא
 יתן על קרנת מדבחה די קדם יי דבמשכן
 זמנא ונת כל דמא ושור ליסודא דמדבחה
 דעלתא דבחרע משכן זמנא : יט ונת
 כל

כ וַעֲשֵׂה לַפָּר כַּאֲשֶׁר עָשִׂה לַפָּר הַחֲטָאֹת
כַּן יַעֲשֵׂה לָּו וּכְפָר עֲלֵהֶם הַכֹּהֵן וְגַסְלַח לָהֶם :
וְהוֹצִיא

כַּל-תְּרִבְיָהּ יִפְרִישׁ מִנֶּיהָ וַיִּסֵּק לַמִּדְבָּחָה :
כ וַיַּעֲבִיד לַתּוֹרָה כָּמֹא דְעָבַד לַתּוֹרָה
דְחֲטָאֹתָ כַּן יַעֲבִיד לִיהּ וַיִּכְפֹּר עֲלֵיהוֹן כְּהֵנָּה
וַיֵּשׁ תְּבַק

יונתן בן עוזיאל

דָּרָם יי דְכַמְשָׁן זִמְנָה נֵת כֹּל אֲדָמָה דְתוֹרָה יִשׁוּד לִיסוּרָה דְמִדְבָּחָה דְעֲלֵהָ דְכִמְרַע מִשְׁבֹּן זִמְנָה : ח חֵרֵת כֹּל
וְגוֹי נֵת פְּרִיסוּתָהּ דְמִדְבָּחָה דְחֲפִי נֵת כְּרִיקָה נֵת כֹּל תְּרִבָּה דְעַל כְּרִיקָה : ט וְנֵת מִרְמִין כֹּלְמִין נֵת מִרְבָּא דְעֲלֵיהוֹן דְעַל
פְּסָלֵי נֵת תְּפִירָה דְעַל כְּבָרָה כּוֹלְיָהּ יַעֲרִינָה : י הִי כָמֹא דְמִתְפָּרֵשׁ מִתּוֹר וְכַפֵּת קוֹדֶשִׁיא הִיבְדוּן וַיִּתְפָּרְשׁוּן מִן אִימְרָה
וַיִּמְן עִינָא וַיִּתְפָּרְשׁוּן בְּהֵנָּה עַל מִדְבָּחָה דְעֲלֵהָ : יא וְנֵת כֹּל מִשְׁךְ תּוֹרָה וְנֵת בִּישְׁרִיָּה עַל רִישִׁיהָ וְעַל רִגְלֵיהָ דְעַל
כְּנֵי צִיָּה וְרַעֲיָה : יב וַיִּפְזַק נֵת כֹּל הוֹרָה לְאַחַר דְּבִי לְמִדְבָּחָה לְמִשְׁרִיקָה לְאַחַר בֵּית מִיִּשְׁד קִיטְמָא וַיִּנְקַד יָתֵהּ עַל
קִיסוֹן כְּגוֹרָה עַל אַחַר בֵּית מִיִּשְׁד קִיטְמָא יִמְגַד : יג וְאִין כֹּל כְּגִשְׁתָּא דִּישְׁרָאֵל וַיִּתְלָחוּ וַיִּתְכַּסִּי פְתָגִים מִן מִתְמָה
דְחֵלָה וַיַּעֲבְדוּן כְּשִׁלּוֹ מִן חַר מִן כֹּל פְּקוּבָה בִּין דְלָא בִּישְׁרוּן לְאַתְעֲבָדָה וַיִּתְחַיְיְבוּן : יד וַתִּשְׁתַּמְדַּע לַהוֹן חוֹבְרָהּ
דְאַתְחַיְיְבוּן עֲלֵהּ וַיִּקְרְבוּן וְגוֹי : טו וַיִּסְמְכוּן מְרִיסָר סְבִי כְּגִישְׁתָּא דְמִתְמָמִין אֲמִרְכּוֹלִין עַל מְרִיסָר שִׁיבְטִיא נֵת דִּיהוּד
דְתוֹקְפָה עַל רִישׁ תּוֹרָה וְנִכּוּס טַבְחָה נֵת תּוֹרָה קָדִם : טז וַיַּעֲוֵל בְּהֵנָּה בְּרָא מִן אֲרָמָא דְתוֹרָה לְמִשְׁבֹּן זִמְנָה א
י וְנִטְמוּשׁ בְּהֵנָּה אֲצַבְעֵיהָ מִן אֲרָמָא וְנִדְוִי מִיָּה שְׁבַע זִמְנִין קָדִם : יז קָדִם פְּרִיגוּרָה : יח וַיִּמְן אֲרָמָא וְגוֹי וְנֵת
כֹּל אֲרָמָא וְגוֹי : יט וְיֵת כֹּל וְגוֹי : כ וַיַּעֲבִיד לַתּוֹרָה הִיבְטָא דְעָבַד לַתּוֹרָה דְחֲטָאֹתָ דְכְּהֵנָּה בְּרָא הִיבְדוּן עֲבִיבָה
לִיה

רשי

הַדָּם : (ח) וְאֵת כֹּל הַלֶּבֶב פָּר . חֲלֹבוֹתֵיהֶן לֹמֵד מִתְלִמּוּד לֹמֵד פִּרְעוֹת פִּרְעוֹת מִרְשָׁל יוֹסֵם הַכַּמֹּרִים לְכֹלִיּוֹת וְלַחֲלָטִים וְיוֹתֵר
(זְבַחִים יג) . הַחֲטָאֹת . לֹהֲבִיא שְׂעִירֵי עִזִּים לְכֹלִיּוֹת וְלַחֲלָטִים וְיוֹתֵר (שם) : יְרִיס מִמֶּנּוּ . (זְבַחִים דף ג') מִן הַיּוֹכֵחַ שֶׁלֹּא
יִתְחַמּוּ קוֹדֶם הַפִּעוֹת מִלְּבוֹת ת"כ : (י) כַּאֲשֶׁר יוֹרֵם . מִלֹּחֶת אֲחִירִין (הַמְשֻׁרָשֵׁן סָבוֹר זֶכֶת הַשְּׁלֵמִים וְכִי עַם
פִּירֵשׁ כֹּכַח הַשְּׁלֵמִים שֶׁלֹּא ת"כ כֹּאן אֵלֶּה לְהִקְיָמוֹ לְשִׁלְמִים (זְבַחִים שם) מִה שְׁלֵמִים לְשֵׁן אֵף זֶה לְשֵׁן . זֶה שְׁלֵמִים
שְׁלֹם לְעוֹלָם . אֵף זֶה שְׁלֹם לְעוֹלָם . וְהַחֲשִׁיט קִדְּשׁ מִזְרִיכּוֹ לְלוֹמֵד יִמְנֵן שֶׁאִין לְמִדּוּן לְמִדּוּן הַלְמֵד בְּקִדְּשֵׁי בִּרְמִיזָה
מִקוּמוֹן : עַל הַכְּבֵד עַל הַכְּלִיּוֹת . עַל רִאשׁוֹ וְעַל כִּרְעִיו . כּוֹלֵן לְשֵׁן תּוֹסֵפֶת הֵן כְּמוֹ מִלְכָּד : (יב) אֵל מִקוּם טָהוֹר . לְעִישׁ
מִחֻן לְעִיר מִקוּם מוֹכֵן לְטוֹמְאָה לְהַשְׁלִיךְ חֲבִיטִים מִנּוֹגְעוֹת זֹלָתֵי הַקְּבִיעוֹת הוֹלֵךְ לֹמֵד יִזְכָּחוּן לְמַחֲכֵה זֶה מִפּוֹחַ חוֹן לְעִיר שֶׁיֵּהָא הַמִּקוּם טָהוֹר :
מִחוּץ לְמַחֲנֵה . חוֹן לְשֵׁלֶם מִחֲנוֹת וְכִבִּית עוֹלָמִים חוֹן לְעִיר כְּמוֹ שְׂפִירָה וְכִבִּיתֵינוּ כַּחֲסֵת יוֹמָא וְכַסְכְּדִרִין : אֵל שִׁפְךְ הַרְשֵׁן . מִקוּם
שְׁטוֹפְכִין כִּי הַרְשֵׁן הַמְּסוּלָּק מִן הַמִּזְבֵּחַ כְּמוֹ שֶׁאֵחָד וְהוֹלִיחַ אֵת הַרְשֵׁן אֵל נוֹחֵן לְמַחֲכֵה : עַל שִׁפְךְ הַרְשֵׁן יִשְׂרָאֵל . (ת"כ) שֶׁאִין ת"ל אֵלֶּה
לְלוֹמֵד שֶׁאִינֶלּוֹ חוֹן שֶׁסָּדֵן : (יג) עֲרַת יִשְׂרָאֵל . (ת"כ) חֲלוֹ סְכֵדִרִין : וְנַעֲלֵם דָּבָר . טַעַם לְהַזְרוֹת בְּחֵמַת מַכֵּל כְּרִיתוֹת
שֶׁבְתוֹרָה שֶׁהוּא מוֹתֵר : הַקְּהָל וְעִשׂוֹ . (ת"כ) טַעַם לְזוֹרֵעַל מוֹסֵם : (יד) אֵת פְּנֵי הַפְּרִכָּה . וְלַמַּעֲלָה הוּא אֲמוּרָה אֵת פְּנֵי פְרִכָּה
הַקִּדְּשׁ מַעַל לְמִלְךְ סְרַחֵה עֲלֵיו מְדִינָה אִם מַעֲוֵטָה סְרַחֵה פְּנִילָה שֶׁלּוֹ עִתְקִיּוֹת וְאִם כּוֹלָה סְרַחֵה אִין פְּנִילָה שֶׁלּוֹ מִתְקִיּוֹת
(זְבַחִים מא) אֵף כֹּאן כַּשְׁחָטָה כִּי מוֹסֵת עֲדִין שֶׁם קְדוּשַׁת הַמִּקוּם עַל הַמִּקְדָּשׁ כַּשְׁחָטָה כּוֹלֵם חִ'וֹ כְּסִתְלָקָה הַקְּדוּשָׁה :
(יח) יִסוּד מִזְבֵּחַ הָעוֹלָה אֲשֶׁר פְּרָחָה אֲהֵל בְּנוֹעַר . (ת"כ זְבַחִים פִּרְקָה') זֶה יִסוּד מַעֲרִיבֵי שֶׁהוּא כְּמֵד הַפִּעוֹת :
(יט) וְאֵת כֹּל חֲלָבֵי יָרִים . וְאֵת שֶׁלֹּא ת"י כֹּאן יוֹתֵר זֹסֵת . כְּלִיּוֹת לְלוֹדִין הֵם מַעֲוֵטָה לְפָר כַּאֲשֶׁר עָשִׂה וְגוֹ' וּמִכֵּן מִה לֹא לְתַפְרֹסֵי כִי
תִּכָּא דְכִי יִשְׁמַע אֵשׁ לְמִלְךְ מוֹעֵם עַל אֲוִיבְנוֹ מַיִיגוּס מִסְרַחֲמוֹ מַעֲרִיבֵי חוֹבֵתוֹ : (ב) וַעֲשֵׂה לְפָר זֶה כַּאֲשֶׁר עָשִׂה לְפָר הַחֲטָאֹת . כְּמוֹ שֶׁמְעוֹרֵשׁ בְּפִי
כַּן עֲשִׂית לֹהֲבִיא וְיוֹתֵר זֹסֵת כְּלִיּוֹת שְׂפִירֵשׁ שֶׁם שֶׁלֹּא פִירֵשׁ כֹּאן וְלַכְּמוֹל כְּמַעוֹת הַעֲבֹדוֹת לְלֵמֵד שֶׁאִם חֲסֵר אֵת מַכֵּל הַמִּתְמָמִין פְּסוּל לְפִי שְׁמִיעַ
כְּמִתְנִין

מבלל יופי

בן יכול קטן לפרזא כיצד בן שלש שנים :
(יג) מיעיני הקבל . לפי שהענינים מורים לבעל חי הדרך
אשר ילך בה וישתדל בה ללכת בה כפי כוונתו עיני
הקבל בית דין הגדול כיהם המורים לכל ישראל
דרכי התורה :
(יאשמון) . ישימו עצמם באשמים ויחזרו :
(יד) (החטאת) .
פונקן קראו לשיא ודור פנלי בהרפות האלה וחלופה הוא
לשיא לקם לעולם :

כא והוציא את הפר אל מחוץ למחנה
 ושרף אותו כאשר שרף את הפר הראשון
 חטאת הקהל היא : פ כב אשר
 נשיא חטא ועשה אחת מכל מצות יהוה
 אלהיו אשר לא תעשינה בשננה ואשם :
 כג או הודע אליו חטאתו אשר חטא
 בה והביא את קרבנו שעיר עזים וזכר תמים :
 כד וסמך ידו על ראש השעיר ושחט
 אותו במקום אשר ישחט את העלה לפני
 יהוה חטאת הוא : כה ולקח הכהן מדם
 החטאת באצבעו ונתן על קרנת מזבח
 העלה ואות דמו ישפך אל יסוד מזבח
 העלה : כו ואת כל חלבו יקטיר המזבחה
 כחלב זבח השלמים וכפר עליו הכהן

ששי מצוה קכ"א
 מן חטאתו ונסלח לו : פ

מחטאתו ונסלח לו : פ
 כז ואם נפש אחת חטא בשננה מעם
 ה הארץ בעשתה אחת ממצות יהוה אשר
 לא תעשינה ואשם : כח או הודע אליו
 חטאתו אשר חטא והביא קרבנו שעירת
 עזים תמימה נקבה על חטאתו אשר חטא :
 כט וסמך את ידו על ראש החטאת
 ושחט את החטאת במקום העלה :
 ל ולקח הכהן מדמה באצבעו ונתן על
 קרנת מזבח העלה ואת כל דמה ישפך אל
 יסוד המזבח : לא ואת כל חלבה יסיר
 ה כאשר הוסר חלב מעד זבח השלמים
 והקטיר הכהן המזבחה לריח ניחח ליהוה
 וכפר עליו הכהן ונסלח לו : פ

ואם

וישתביק להו : כא ויפיקת תודא למברא
 למשריתא ויוקד יתיה כמא דאוקיד ית
 תורא קדמא חטאת קהלא הוא :
 כב אם רבא יחוב ויעביד חד מכל--
 פקודיא דני אלהיה דלא כשרין לאתעבדא
 בשלו ויחוב : כג או אתידע ליה חובתיה
 דחב בה וייתי ית קורבניה צפיר בר עזין
 דכר שלים : כד ויסמוך ידיה על ראש
 צפירא ויכוס יתיה באהרא דיכוס ית--
 עלתא קדם יי חטאתא הוא : כה ויסב
 כהנא מדמא דחטאתא באצבעיה ויתן על
 קרנת מדבחה דעלתא וית דמה ישוד
 ליסודא דמדבחה דעלתא : כו וית כל
 חרביה יסק למדבחה כתרב נכסת קודשיא
 ויכפר עלוהי כהנא מחובתיה וישתביק
 ליה : כז ואם אינש חד יחוב בשלו
 מעמא דארעא במעבדיה חד מפקודיא
 דני דלא כשרין לאתעבדא ויחוב : כח או
 אתידע ליה חובתיה דחב וייתי קורבניה
 צפירת עזי שלמא נקבא על חובתיה דחב :
 כט ויסמוך ית ידיה על ראש חטאתא
 ויכוס ית חטאתא באהרא דעלתא :
 ל ויסב כהנא מדמה באצבעיה ויתן על
 קרנת מדבחה דעלתא וית כל דמה ישוד
 ליסודא דמדבחה : לא וית כל חרביה
 יעדי כמא דאתעדא תרב מעד נכסת
 קודשיא ויסיק כהנא למדבחה לאתקבלא
 ברענא קדם יי ויכפר עלוהי כהנא וישתביק
 ליה

ליה

לב ואס־כבש יביא קרבנו לחטאת נקבה
 חמימה יביאנה : לג וקמך את־ידועל
 ראש החטאת ושחט אתה לחטאת במקום
 אשר ישחט את־העלה : לד וקח הכהן
 מדם החטאת באצבעו ונגחן על־קרנת
 מזבחת העלה וארת־כל־דמה ישפך אל־
 יסוד המזבח : לה וארת־כל־חלבה יסיר
 כאשר

ליה : לב ואס־אימר ייתי קורבניה לחטאת
 נוקבא שלמא יתינה : לג וקמך ית־
 ידיה על ריש חטאתא ויכוס יתה לחטאתא
 באתרא דיכוס ית־עלתא : לד ויסב בהנא
 מדמא דחטאתא באצבעיה ויתן על־קרנת
 מדבחא דעלתא וית־כל־דמה ישוד ליסודא
 דמדבחא : לה וית־כל־תרבה יעדי כמא
 דמתעדא

יונתן בן עוזיאל

ליה ויכפר עליהן כהנא וישחטין להון : כא ויפוק וגוי היקמא דאוקיד את חורא קדמארה דכהנא רבא מטור
 דישחטין חובין דישקאל ביה ויכנס חטאת קהלא הוא : כב דזיקנא דרבא בעמא יחוב ויעבוד וגוי : כג או
 אשתמודע ליה וגוי : כד וקמך בתקפא יד ימיניה על ריש צפירא ויכוס יתיה טבחא וגוי : כה ויסב כהנא
 מן אדמא וגוי ונת אדמיה ישוד וגוי : כו וית כל וגוי הי בתריב וגוי : כז ואין בר גש חד יחוב וגוי ויתתיב :
 כח או אשתמודע ליה וגוי צפירא דעזו שלימתא מטול חובתיה דחב : כט וקמך יד ימיניה על ריש וגוי :
 ל ויסב כהנא מן אדמא וגוי : לא וית כל תרביה יעדי היכמא דאיתעדא וגוי : לב ואין אימר וגוי נקבא
 שלימתא יתיגרה : לג וקמך יד ימיניה על ריש חטאתא ויכוס יתה מטור קרבן חטאתא באתרא דיכוס ית
 עלתא : לד ויסב כהנא מן אדס חטאתא באצבעיה וגוי : לה וית כל תרבה יעדי היכמא דמתעדא וגוי :

רשי

בניתין על הנוסח החי' שניטין במתנה אחת כפר הורף לומר כאן בנתנה אחת מהן מעכבת : (כב) אשר נשיא יחטא
 (ת"כ הוריות פ"ג) לטן חשרי הדור שהקניא שלו נותן לב להכיא ככרה על סגנתו קלוחומר שמתחרט על זדומותיו : (כג) או
 חודע . כמו אס הודע הדבר הרבה אויט משונשין כלטון אס וחס במקום אונקן (שמות כא) אונדע כי שור ננת הוא : הודע אריו .
 כשחטא היה סבור שהוא היתר ולאחר מכן נודע לו שחטא היה : (כד) במקום אשר ישחט את העולה (זבחים מט) כלפון
 שהיא מוכרת בעולה : חטאת הוא : לשמו כשר שלא לשמו פסול (זבחים טו) : (כה) ואת דמו . שירי הדם : (כו) כחלב
 זבח השלמים . כאותן חמורין היופריסם בען האומר אלל שלמים : (לא) כאשר הוסר חלב מעל זבח השלמים : כאימורי
 עו האמורים בשלמים : (לג) ושהט אותה לחטאת י שחא שחיתתה לשם חטאת : (לה) כאשר יוסר חלב הכשב .
 שכתבו חמורין כאליה אף חטאת כשהיא כשה טענה חלבה עם האמורין : אשי ח' . כל מדומות האש העשויות לשם פוח"ל לשם כלע"ו .
 ושמעה

רשב"ם

ונחמן שכנגד ארון הקודש שזכככיס : (כב) אשר נשיא יחטא . כמו אשר ליתן כתר מלכות בראשו . כמו וכתר מלכות אשר נתן
 בראשו . מנות ה' חליו . כלומר אס ירח שמים הוא ולא כשוגג : (כג) או הודע . כמו אס הודע . כד רגלין
 לפרש . ואי אומר ואס או הודע אליו על ידי אחרים : (כה) מוכח העולה . המיטין ולא על הכניעית . כמשית ולישור :
 (לה) כאשר יוסר חלב הכשב .

מכלל יופי

בריו : (כב) (אשר נשיא) : בא במקום אס
 ופי' אס נשיא יחטא : (ואשם) . ישים עצמו אשם
 בהתדוהו : (כג) (אן הודע אליו) . מבנין הפעל
 והחולם המורדת שורק : (או הודע) . לדעה ר' יונה מקום זו

כ כַּאֲשֶׁר יוֹסֵר חֶלֶב הַכֶּשֶׁב מִזֶּבֶח הַשְּׁלָמִים
 וְהִקְטִיר הִכְהֵן אֹתָם הַמִּזְבֵּחַ עַל אֲשֵׁי יְהוָה
 וּכְפָר עֲלָיו הִכְהֵן עַל-חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר-חָטָא
 ד וְנִסְלַח לוֹ: פ א וְנִפְשׁ כִּי חָטָא
 מִצִּוַת ק"ב וְשָׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים וְהָיָה עֹד יָאֵן כָּאֵה יֵאֵן
 יָדַע אִם-לֹא יֵנִיד וְנִשְׂא עֲוֹנוֹ: ב אִם נִפְשׁ
 אֲשֶׁר תִּנְעַל בְּכָל-דְּבָר טִמְאָה אוֹ בְּנִבְלַת חַיָּה
 טִמְאָה אוֹ בְּנִבְלַת בְּהֵמָה טִמְאָה אוֹ בְּנִבְלַת
 שְׂרָץ טִמְאָה וְנִעְלַם מִמֶּנּוּ וְהָיָה טִמְאָה וְאִשָּׁם:
 ג אִם כִּי יִנְעַל בְּטִמְאֹת אֲדָם לְכָל טִמְאֹתוֹ
 אֲשֶׁר יִטְמָא בָּהּ וְנִעְלַם מִמֶּנּוּ וְהָיָה יָדַע
 וְאִשָּׁם: ד אִם נִפְשׁ כִּי תִשָּׁבַע לְבָטָא
 כ בְּשִׁפְטֵי־לִהְרִיעַ אוֹ לְהִיטִיב לְכָל אֲשֶׁר יִבְטָא
 הָאָדָם בִּישְׁבִּיעָהּ וְנִעְלַם מִמֶּנּוּ וְהָיָה יָדַע
 וְאִשָּׁם לְאַחַת מֵאלֹהִים: ה וְהָיָה כִּי יִרְאֶשֶׁם
 לְאַחַת מֵאלֹהִים וְהִתְדָּה אֲשֶׁר חָטָא עֲלֶיהָ:
 ו וְהִבְיָא אֶת-אִשְׁמוֹ לִיהוָה עַל-חַטָּאתוֹ
 אֲשֶׁר חָטָא נִקְבָּה מִן-הַצֹּאֵן בְּשִׁבְהָ אֹר-
 שְׁעִירַת עֲגִים לְחַטָּאת וּכְפָר עֲלָיו הִכְהֵן
 מִחַטָּאתוֹ: ז וְאִם-לֹא תִנְיַע יָדוֹ הִי שִׁחַ
 וְהִבְיָא אֶת-אִשְׁמוֹ אֲשֶׁר חָטָא שֵׁת־תְּרִים
 אֹרֶשֶׁנִי בְּגִיּוֹנָה לִיהוָה אֶזְרָא לְחַטָּאת וְאֶזְרָא
 לְעֵלְקָה: ח וְהִבְיָא אֹתָם אֶל-הִכְהֵן וְהִקְרִיב
 אֶת-אֲשֶׁר לְחַטָּאת רֵאשׁוֹנָהּ וּמִלֶּק אֶת-
 רֵאשׁוֹ מִמּוֹל עֲרִפוֹ וְלֹא יִבְהִיל: ט וְהָיָה מִדָּם
 הַחַטָּאת עַל-קִיר הַמִּזְבֵּחַ וְהִנְשָׂאָר בָּדָם
 יִמְצָה אֶל-יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ חַטָּאת הוּא:
 י וְאֵת הַשֶּׁנִי יַעֲשֶׂה עֲלֶיהָ בְּמִשְׁפָּט וּכְפָר
 עֲלָיו

דַּמְתַּעֲדָא תִּרְבִּי אִימֵר מִנְכַסְתָּ קוֹדֶשִׁיא וְיִסַּק
 כִּהְנָא יִתְהוֹן לְמִדְבַחָא עַל קוֹרְבָנֵיָא דִּי
 וּיְכַפֵּר עֲלוּהִי כִּהְנָא עַל-חֻבּוֹתֶיהָ דְחֻבּוֹ וְיִשְׁתַּבֵּיך
 לִיָּה: א וְאִינִשׁ אֶרֶי-יְחֻבּוֹ וְיִשְׁמַע קַל מוֹמִי
 וְהוּא סְבִיד אוֹ תוּא אוֹ יָדַע אִם-לֵא יִתְוִי
 וְיִקְבַל חוֹבִיָּה: ב אִם אִינִשׁ דִּיקְרַב בְּכָל-
 מִדְעָם מִסָּאב אוֹ בְּנִבְלַת חַיָּה מִסָּאבְתָא אוֹ
 בְּנִבְלַת בְּעִירָא מִסָּאבְתָא אוֹ בְּנִבְלַת רְחִישׁ
 מִסָּאב וְיִהִי מִכְסָא-מְנִיָּה וְהוּא מִסָּאב וְחָב:
 ג אוֹ אֶרֶי יִקְרַב בְּסוּאֵבַת אִנְשָׁא לְכָל
 סְאוֹבְתֵיהָ דִּיקְסָאב בָּהּ וְיִהִי-מִכְסָא מְנִיָּה
 וְהוּא יָדַע וְחָב: ד אוֹ אִינִשׁ אֶרֶי יִקְרִיב
 לְפָרִישָׁא בְּסִיפֵן לְאַבְאָשָׁא י אוֹ לְאוֹטְבָא
 לְכָל דִּי יִפְרֵשׁ אִנְשָׁא בְּקִיּוֹם וְיִהִי-מִכְסָא
 מְנִיָּה וְהוּא יָדַע וְחָב לְחַנָּא מֵאִלִּין:
 ה וְיִהִי אֶרֶי-יְחֻבּוֹ לְחַנָּא מֵאִלִּין וְיִזְרִי
 דְחָב עֲלֶיהָ: ו וְיִתִּי יִתְ-חֻבּוֹתֶיהָ לְקַדְשֵׁ-
 יי עַל חֻבּוֹתֶיהָ דְחָב נִקְבָא מִן עֲנָא אִימֵרְתָא
 אוֹ-צְפִירַת עֲוִי לְחַטָּאתָא וּיְכַפֵּר עֲלוּהִי
 כִּהְנָא מִחֻבּוֹתֶיהָ: ז וְאִם-לֹא תִמְטִינִיָּה
 כְּמִיסַת אִימֵרָא וְיִתִּי יִתְ חֻבּוֹתֶיהָ דְחָב תְּרַמֵּן
 שְׁפִינִין אוֹ-תְרַמֵּן בְּגִיּוֹנָה לְקַדְשֵׁי קֹדֶשׁ
 לְחַטָּאתָא וְיִדַל לְעֵלְתָא: ח וְיִתִּי יִתְהוֹן
 לְוַת-בְּהֵנָא וְיִקְרִיב יִתְ לְחַטָּאתָא קְדַמִּיתָא
 וְיִמְלוֹק יִתְ רִישִׁיָּה מִקְבִּיל קַדְלִיָּה וְלֹא יִפְרִישׁ:
 ט וְיִדִּי מִדָּמָא דְחַטָּאתָא עַל-כּוֹתֵל מִדְבַחָא
 וְדִישְׁתָּאָר בְּדָמָא יִתְמַצִּי לִיסוּדָא דְמִדְבַחָא
 חַטָּאתָא הוּא: י וְיִתְ-פְּעִינָא יִעֲבִיד עֲלֵתָא
 כְּרַחוּ

מִצִּוַת ק"ב

מִצִּוַת ק"ג

מִצִּוַת ק"ד